

Перелік посилань:

1. Бунда О. М., Богдан І. В. Бухгалтерський облік запасів в управлінні підприємством. *Менеджер*. 2016. № 4. С. 75–83.
2. Кирилук Б. Л., Супрунова І. В. Облік запасів на підприємстві як складова інформаційно-комунікативної системи. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2016. Вип. 35. С. 143–158.
3. Різник В. В. Теоретичні аспекти управління виробничими запасами підприємства. *Економічний вісник університету. Сер. Економіка та управління*. 2015. Вип. 24/1. С. 50–56.

ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ МАТЕРІАЛЬНИМИ ЗАПАСАМИ

Осташевській В.С., здобувач вищої освіти

*Науковий керівник: Бочарова Н.А., канд. екон. наук, доцент
Харківської національний автомобільно-дорожній університет*

Підхід до управління запасами припускає необхідність попереднього рішення ряду питань, що мають велику практичну важливість. Наприклад, класифікація запасів з метою виділення найбільш і найменш важливих для контролю найменувань. Для такої класифікації зазвичай використовується метод, що називається АВС-аналіз. Перший крок в АВС-аналізі – для кожної позиції запасів треба визначити «вартість річної потреби» (ВРП). Вона вираховується множенням розміру річного споживання запасів цієї позиції на вартість одиниці цього виду запасів.

Потім потрібно ранжувати усі позиції згідно них ВРП. Позиція з найвищою ВРП записується першою, з другою за величиною ВРП – другою і так далі. Такий метод трактування даних відомий як аналіз Парето. Назвемо позиції з найвищою ВРП групою «А», з нижчою ВРП – групою «В» і з найнижчою ВРП – групою «С». Запас групи «А» складає тільки 5-10 % від загального числа найменувань, але він дає 70-80 % загальною ВРП. Запас групи «В»

– це той запас, на який доводиться середня величина річного об'єму складування. Ці найменування можуть скласти близько 20% від їх загального числа і 15-20 % загального об'єму складування. Запаси групи «С» складають приблизно 5% річного об'єму складування, але 70-80 % найменувань від їх загального числа.

Принцип Парето виражає так зване правило 80:20. Стосовно запасів це правило свідчить, що на більшості фірм 80 % сукупною ВРП представлено тільки 20 % одиниць запасів. Ключ до ефективного контролю над запасами – це концентрація зусиль на 20% Ваших запасів, які представляють 80 % від ВРП. Це запаси групи «А».

Політика, що базується на підсумках АВС-аналізу, полягає в наступному:

- прогнозування потреби в ресурсах групи «А» повинне виконуватися ретельніше, ніж інших груп;

- закупки ресурсів групи «А» у надійніших постачальників, ніж групи «С»;

- ресурси групи «А» в протилежність групам «В» і «С» повинні піддаватися ретельнішому контролю при складуванні і по можливості розміщуватися в найбільш надійних місцях;

- точність обліку виробів групи «А» має бути вищою і повинна піддаватися частішим перевіркам.

АВС-аналіз забезпечує ретельніше прогнозування, фізичний контроль, надійність постачань і максимальну надійність обліку і збереження найбільш значимих (критичних для організації) ресурсів.

Але все ж таки АВС – аналіз не забезпечує ідеальний результат. Тому для більшої ефективності його застосовують в комбінації з XYZ – аналізом, який дозволяє зробити класифікацію ресурсів компанії залежно від характеру їх споживання і точності прогнозування змін в їх потребі

впродовж певного тимчасового циклу. Алгоритм проведення можна представити в чотирьох етапах:

- визначення коефіцієнтів варіації для аналізованих ресурсів;

- угруповання ресурсів відповідно до зростання коефіцієнта варіації;

- розподіл по категоріях X, Y, Z;

- графічне представлення результатів аналізу.

Спільний результат від ABC та XYZ – аналіз розбиває ресурси на 9 блоків, який приймає такий вигляд. Для кожного з блоків необхідно розробити індивідуальну стратегію по управлінню матеріальними запасами.

Для ефективного обліку запасів нам необхідно отримувати наступну інформацію:

- подробиці руху запасів – надходження, витрата і залишок;

- записи про замовлення, невиконані постачальниками, і подібні записи про неповні постачання покупцям;

- розташування кожної позиції запасу;

- терміни зберігання цього запасу;

- подробиці про постачання, постачання, що включають термін, і розміри запасів.

Причини виявлених відхилень потім аналізуються, а відповідне коригування вводиться в облікові дані. Для проведення таких робіт притягується багато висококваліфікованого персоналу і необхідного устаткування, які в цей період не можуть бути використані по своєму прямому призначенню.

Доцільніша інша організація проведення інвентаризацій, що спирається на класифікацію запасів, отриману в результаті ABC-аналізу. Відповідно до цього підходу:

- ресурси, віднесені до групи «А», піддаються перевірці найчастіше, наприклад, один раз в місяць;

– ресурси групи «В» підлягають інвентаризації рідше, наприклад, один раз в квартал;

Ресурси групи «С» можуть перевірятися кожні 6-12 місяців.

Така інвентаризація дає наступні переваги:

– оберігає від перебоїв в задоволенні виробничої потреби в ресурсах;

– знімає необхідність одноразового щорічного коригування запасів;

– забезпечує можливість персоналу точно оцінювати запаси;

– виявляє причини помилок і визначає заходи по їх усуненню;

– робить рівномірною і постійною роботу спеціального персоналу, зайнятого в інвентаризації.

Отже викладений матеріал дає нам розуміння того, що матеріальні запаси – це важлива частина для діяльності автотранспортного підприємства. І управління запасами потребує чіткого підходу та контролю, тому далі слід розглянути питання, що стосуються оптимізації процесу управління матеріальними запасами.

Перелік посилань:

1. Базилюк А. В., Малишкін О. І. Бухгалтерський і податковий облік автотранспорту та перевезень : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2011. 256 с.

2. Жиленко К., Ольховик О., Свириденко А., Солошенко Л., Дзюба Н. Транспортні послуги. *Бухгалтерський тиждень*. 2016. № 21. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/bn/2016/may/issue-21/article-18074.html> (дата звернення: 10.04.2021).

3. Савлук М. І., Мороз А. М., І. М. Лазепко І. М. Гроші та кредит : підручник. 6-те вид., перероб. і доп. Київ : КНЕУ, 2011. 589 с.

4. Хомовий С., Томілова Н. Системи покращення обліку запасів на підприємстві. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2016. Вип. 2. С. 75–81.

5. Wnuk-Pel, T. Changes in company's management accounting systems. *Eurasian journal of business and economics*. 2010. Vol. 3. Issue 6. P. 85–111.